

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Szkoły Podstawowej nr 26

w Bytomiu

na lata 2020 - 2023

BYTOM 2020

SPIS TREŚCI :

- I. Wprowadzenie.
- II. Podstawa prawna i odniesienia.
- III. Założenia programu.
- IV. Sylwetka absolwenta szkoły.
- V. Cele wychowania i profilaktyki.
- VI. Uczestnicy programu.
- VII. Zadania profilaktyczno-wychowawcze i formy realizacji.
- VIII. Metody ewaluacji programu.

I. Wprowadzenie.

Pierwszymi wychowawcami swoich dzieci są rodzice. Nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka, żyje nie tylko z drugim, ale i dla drugich.

Wychowanie to proces wspomaganie człowieka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

Profilaktyka to proces wspomaganie człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny szkoły dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb naszego środowiska lokalnego i obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym.

Chcemy, aby nasza szkoła była bezpieczna, panował w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Dążymy do tego, aby nasi uczniowie byli kulturalni, odpowiedzialni, komunikatywni, kreatywni i empatyczni, aby panowało poczucie przynależności do grupy (klasy, szkoły), którą łączą więzi koleżeństwa i przyjaźni.

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

II. Podstawa prawna i odniesienia.

Ogólne

Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku, ratyfikowana przez Polskę 30 września 1991 r. (Dz. U. nr 120, poz. 526).

W preambule Konwencji podkreśla się, że rodzina będąca naturalnym środowiskiem dzieci powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, a dziecko wymaga szczególnej opieki, troski i ochrony prawnej zarówno przed jak i po urodzeniu. Wśród całego katalogu praw dziecka, można wskazać te, które ściślej odnoszą się do profilaktyki. Konwencja (art. 5, art. 27), zgodnie z zasadą pomocniczości, podkreśla, że odpowiedzialność za wychowanie dziecka i kierowanie nim w sposób odpowiadający rozwijającym się zdolnościom dziecka spoczywa głównie na rodzinie oraz akcentuje poszanowanie państwa dla tego prawa. Dalej mówi się o ochronie dziecka przed bezprawną ingerencją w sferę jego życia rodzinnego lub domowego (art. 16), o pomocy rodzinie w wykonywaniu obowiązków wychowawczych poprzez zapewnienie odpowiednich instytucji i usług (art. 18), oświaty zdrowotnej i poradnictwa (art. 24), programów socjalnych (art. 19). Konwencja zwraca uwagę na zapewnienie w możliwie maksymalnym zakresie warunków życia i rozwoju dziecka (art. 6). Wiąże się z tym prawo dziecka do kontaktu i więzi z obojgiem rodziców (art. 9), a także ochrona dziecka przed krzywdzeniem: przemocą fizyczną, psychiczną, wykorzystaniem seksualnym, zaniedbaniem, wyzyskiem (art. 19). Podkreśla się uznanie prawa „każdego dziecka do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu”. Przy istotnym dla profilaktyki budowaniu samorządności i demokracji szkolnej warto pamiętać o artykułach: 12, 13, 14 i 16 zobowiązujących państwo do zapewnienia dziecku „swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach dotyczących dziecka” stosownie do jego wieku oraz dojrzałości, do swobodnego wypowiedzenia się oraz swobody myśli, sumienia, wyznania, a także ochrony przed bezprawną ingerencją w sferę jego życia prywatnego oraz przed godzeniem w jego honor. Do artykułów od 12 do 16 Polska złożyła deklaracje, że wykonanie określonych w nich praw dziecka „dokonuje się z poszanowaniem władzy rodzicielskiej, zgodnie z polskimi zwyczajami i tradycjami dotyczącymi miejsca dziecka w rodzinie i poza rodziną”.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. nr 78, poz. 483).

„Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia do decydowania o swoim życiu osobistym.” (art. 47) „Rodzice mają prawo do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.”

(art. 48) „Rodzice mają prawo do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniami.”

(art. 53 ust. 3) „Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom...”

(art. 68) „Każdy ma prawo do nauki. Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa. Sposób wykonania obowiązku szkolnego określa ustawa. Nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna.”

(art. 70, ust. 1,2)

„Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia. W tym celu tworzą i wspierają systemy indywidualnej pomocy finansowej i organizacyjnej dla uczniów i studentów. Warunki udzielania pomocy określa ustawa.”

(art. 70, ust.4)

„Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.”

(art. 72, ust. 1)

„Zadania publiczne służące zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej są wykonywane przez jednostkę samorządu terytorialnego jako zadanie własne.”

Prawo oświatowe

Ustawa o systemie oświaty ze zmianami wynikającymi z ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 56, poz. 458)

Zapis w preambule ustawy określa - "Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju...". Dla działań profilaktycznych duże znaczenie mogą mieć niektóre z tych warunków sprecyzowanych w art. 1:

- treści, metody i organizacja nauczania powinny być dostosowane do możliwości psychofizycznych uczniów; a wychowanie i opieka powinny być odpowiednie do wieku i osiągniętego rozwoju (art.1 § 4)
- szkoła powinna wspomagać wychowawczą rolę rodziny(art.1 § 2);
- utrzymywanie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach (art.1 § 10);
- należy zapewnić uczniom możliwość korzystania z pomocy psychologicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej(art.1 § 4);
- system oświaty zapewnia możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną i niedostosowaną społecznie (art.1 § 5);
- zapewnia opiekę nad uczniami ze znacznymi lub sprzężonymi dysfunkcjami poprzez umożliwienie realizowania indywidualnych form i programów nauczania (art.1 § 5a);
- opiekę uczniom pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej (art. 1 §12).

· Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowanie właściwych postaw wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych (art.1 § 16);

Art. 5a ust. 2 precyzuje, że zapewnienie kształcenia, wychowania i opieki jest zadaniem oświatowym gmin i powiatów. Ustawa określa też profilaktyczno - wychowawcze zadania nadzoru pedagogicznego.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe. Statut musi zawierać zapisy wynikające z art. 172 ust. 2 ustawy - Prawo oświatowe. (Dz. U. poz. 59).

Art. 172.2. Statut szkoły lub placówki powinien określać:

- 1) nazwę, typ szkoły lub cel placówki oraz ich siedzibę i zadania;
- 2) osobę prowadzącą szkołę lub placówkę;
- 3) organy szkoły lub placówki oraz zakres ich zadań;
- 4) organizację szkoły lub placówki;
- 5) prawa i obowiązki pracowników oraz uczniów szkoły lub placówki, w tym przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy uczniów szkoły lub placówki;
- 6) sposób uzyskiwania środków finansowych na działalność szkoły lub placówki;
- 7) zasady przyjmowania uczniów do szkoły lub placówki – z tym że statut uwzględnia warunki, o których mowa w:
  - a) art. 134 ust. 1, art. 135 ust. 1–3, art. 136 ust. 1 i art. 150 ust. 2 pkt 4 lit. j oraz ust. 6 – w przypadku szkoły ponadpodstawowej, w tym dwujęzycznej, sportowej i mistrzostwa sportowego,
  - b) art. 141 ust. 1, 6 i 7 – w przypadku szkół dla dorosłych;

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz.356 z późn. zmian.)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach Na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949)

§ 2. 1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w przedszkolu, szkole i placówce polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie w przedszkolu, szkole i placówce, w celu wspierania potencjału rozwojowego ucznia i stwarzania warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu przedszkola, szkoły i placówki oraz w środowisku społecznym. Organizatorem pomocy pedagogicznej i psychologicznej w szkole jest zgodnie z rozporządzeniem dyrektor placówki.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2018 poz. 214)

Zgodnie z § 1. 1. rozporządzenia zobowiązuje się szkoły do prowadzenia systematycznej działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej oraz profilaktycznej wśród uczniów, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły w celu przeciwdziałania narkomanii.

„Działalność, o której mowa w ust. 1, obejmuje działania uprzedzające mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów (...), charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia lub wychowanka oraz jego otoczenia społecznego.”

Działalność wychowawcza polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej.

Działalność edukacyjna polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność informacyjna polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji

psychoaktywnych , skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność profilaktyczna polega na realizowaniu działań z zakresu:

- **profilaktyki uniwersalnej** obejmującej wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji, o których mówi rozporządzenie.
- **profilaktyki selektywnej** wspierającej uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;
- **profilaktyki wskazującej** wspierającej uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji, o których mowa w rozporządzeniu lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Zgodnie z rozporządzeniem podstawę do podejmowania wymienionych działalności, stanowi opracowywana w każdym roku szkolnym diagnoza.

Inne podstawy prawne działań wychowawczo - profilaktycznych w szkole.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego

(Dz. U. 1994 r. nr 111, poz. 535).

Ustawa zobowiązuje do ochrony zdrowia psychicznego administrację rządową i samorządową, umożliwiając włączanie do tych działań także organizacji pozarządowych i kościołów.

W art. 4. wskazuje się, że „Działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są podejmowane przede wszystkim wobec dzieci, młodzieży (...) i obejmują stosowanie zasad ochrony zdrowia psychicznego w pracy szkół, placówek oświatowych (...)” W tych działaniach akcentuje się również rolę poradnictwa psychologicznego i specjalistycznego oraz wczesnego rozpoznawania potrzeb rozwojowych, doskonalenia nauczycieli.

Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. nr 10, poz. 55, tekst jednolity ze zmianami).

Ustawa ta zobowiązuje do ochrony instytucje rządowe i samorządowe, które mogą współpracować w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi, kościołami i innymi związkami wyznaniowymi.

Istotne dla profilaktyki szkolnej są zapisy w art. 3, zgodnie z którym do ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu należy między innymi promować zdrowia, propagowanie zdrowego stylu życia, informowanie o szkodliwości używania wyrobów tytoniowych oraz ochrona prawa osób niepalących do życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego. Zapis art. 5.2 brzmi „Zabrania się palenia wyrobów tytoniowych poza wyraźnie wyodrębnionymi miejscami w szkołach i placówkach oświatowo – wychowawczych”.

Kolejny artykuł 6 dotyczy: zakazu sprzedaży wyrobów tytoniowych młodzieży do lat 18, zakazu sprzedaży tych wyrobów w szkołach i na terenie obiektów sportowo - rekreacyjnych, w automatach, w opakowaniach mniejszych niż 10 sztuk. Z doświadczenia wiadomo, że zakazy te są często lekceważone przez akcje promocyjne przemysłu tytoniowego.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 1997 r., nr 75, poz. 468).

Ustawa ta już w początkowym art. 1.2 precyzuje, że przeciwdziałanie narkomanii obejmuje działalność wychowawczą i zapobiegawczą, która obejmuje zgodnie z (art. 7.1):

- promocję zdrowia psychicznego;
- promocję zdrowego stylu życia;
- informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii oraz o narkomanii i jej skutkach.

Zadania związane z przeciwdziałaniem narkomanii powinny być realizowane zarówno przez administrację rządową, jak i samorządową. Zgodnie z art. 7.2 zadania związane

z przeciwdziałaniem narkomanii realizowane są również przez szkoły i placówki oświatowe. Realizując zapis art. 8.1. Minister Edukacji Narodowej uwzględnił w podstawie programowej problematykę promocji zdrowia psychicznego, zdrowego stylu życia i zagadnienia profilaktyki narkomanii.

Ustawa o Postępowaniu w Sprawach Nieletnich z dn. 26 października 1982r. (z późniejszymi zmianami).

- Art. 4 – „Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletnich ma społeczny obowiązek przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna, Sądu Rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu”.

Rządowe i pozarządowe programy profilaktyczne

1. Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przeszłości wśród Dzieci i Młodzieży 2004 – 2014
2. Rządowy Program „Bezpieczna i przyjazna szkoła” na lata 2014-2016
3. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego 2016-2020
4. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2006 – 2016
5. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii 2011 – 2016

6. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS 2012 - 2016
  7. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2011 – 2015
  8. Programy Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce 2014 – 2018
- Realizowanie bieżących kampanii społecznych, programów Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz miejskich.

Prawo wewnętrzne:

1. Statut Szkoły Podstawowej nr 26 w Bytomiu.
2. Szkolny Zestaw Programów Nauczania.

Przy opracowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły uwzględniono:

- obowiązujące akty prawne;
- dotychczasowe doświadczenia szkoły;
- zebrane od rodziców, uczniów i nauczycieli propozycje dotyczące głównych problemów wychowawczych i profilaktycznych w szkole i środowisku;
- diagnozę i analizę czynników chroniących i czynników ryzyka;
- wnioski z realizacji programu w minionych latach szkolnych.

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w kolejnych latach szkolnych – uwzględnione w planowaniu pracy wychowawczo – profilaktycznej w kolejnych latach 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

III. Założenia programu.

Zakładamy, że w wyniku systematycznego, skorelowanego i spójnego oddziaływania wychowawczo-profilaktycznego uda się nam przygotować uczniów do zgodnego współżycia z ludźmi. Będziemy dążyć do tego, żeby nasi wychowankowie byli: uczciwi, wiarygodni, odpowiedzialni, wytrwali, wrażliwi na krzywdę innych, kreatywni, przedsiębiorczy, aby nie stosowali przemocy słownej, fizycznej i psychicznej, mieli wysoką kulturę osobistą i gotowość do uczestnictwa w kulturze. Ważne jest też, aby uczniowie przestrzegali zasad zdrowego stylu życia, nie ulegali nałogom, kształtowali postawy obywatelskie, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji, pogłębiali świadomość ekologiczną, poznawali dziedzictwo kulturowe naszego narodu, Europy i świata i rozwijali swoje zainteresowania i pasje.

IV. Sylwetka absolwenta szkoły.

Uczeń kończący naszą szkołę dobrze funkcjonuje w swoim środowisku, w domu i w szkole. Jest pogodny, ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną. Traktuje zdobywanie wiedzy jako podstawę własnego rozwoju. Działania zawarte w programie wychowawczo – profilaktycznym zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Absolwent jest:

- dobrym obywatelem, świadomym swych praw i obowiązków , posiadającym godność, poczucie własnej wartości, szanującym prawa innych;
- człowiekiem aktywnym , ciekawym świata i wiedzy, ma różnorodne zainteresowania, chętnie gromadzi różne wiadomości;
- człowiekiem uczciwym, tolerancyjnym i odpowiedzialnym, odróżniającym dobro od zła, kierującym się zasadami moralnymi;
- człowiekiem dbającym o własny rozwój duchowy, wrażliwym na piękno, szanującym dorobek ludzkości w dziedzinie kultury i sztuki;
- człowiekiem dbającym o zdrowie i kondycję fizyczną oraz świadomym ich zależności od stanu środowiska naturalnego.

V. Cele wychowania i profilaktyki.

Kształtowanie poczucia własnej tożsamości, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej, regionalnej i narodowej oraz świadomości swoich praw i obowiązków. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia.

Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej. Kształtowanie postaw, respektowanie norm społecznych i wychowanie do wartości.

Wspieranie rozwoju intelektualnego, przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki, upowszechnianie czytelnictwa, szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym otwarciu się na wartości europejskie. Zapobieganie zachowaniom agresywnym.

Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, umiejętności dokonywania wyboru zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi, propagowanie ekologicznego stylu życia. Motywowanie do zdrowego stylu życia. Profilaktyka zdrowia psychicznego. Profilaktyka chorób zakaźnych i szczepień.

Wspomaganie, w miarę posiadanych zasobów, wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, z uwzględnieniem jego indywidualnej sytuacji. Zapewnienie mu bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego. Wspieranie ucznia w procesie nabywania wiedzy, sprawności, postaw i nawyków, które zapewniają mu przygotowanie do racjonalnego i godnego życia oraz kontynuacji nauki na dalszym etapie.

Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym. Doskonalenie i kształcenie umiejętności rozwiązywania problemów oraz radzenia sobie z przejawami przemocy – eliminowanie zachowań agresywnych. Przeciwdziałanie przemocy fizycznej, psychicznej i emocjonalnej w świecie rzeczywistym oraz wirtualnym – cyberprzemoc. Uświadamianie konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych.

Kształtowanie ważnych psychologicznie i społecznie umiejętności. Rozwijanie umiejętności interpersonalnych, kształcenie umiejętności zachowywania się w różnych sytuacjach, doskonalenie technik asertywnych – umiejętność mówienia NIE. Kształtowanie umiejętności pracy na rzecz innych – wolontariat, pomoc wzajemna, udział w akcjach charytatywnych.

VI. Uczestnicy programu.

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości są wszyscy uczestnicy programu.

Rodzice:

- mają prawo do wychowania zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi i moralnymi, jeśli nie są one w sprzeczności z prawami dziecka;
- znają i akceptują program wychowawczy proponowany przez szkołę;
- wspierają dziecko we wszystkich jego poczynaniach i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa;
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą;
- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły;
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci;

Wychowawcy klas:

- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie;
- realizują tematy dotyczące zdrowia, zdrowia psychicznego, profilaktyki chorób zakaźnych i szczepień;
- wspierają rozwój uczniów i usamodzielnianie się;
- prowadzą dokumentację nauczania;
- koordynują pracę wychowawczo - profilaktyczną w zespole klasowym;
- dokonują rozpoznania sytuacji rodzinnej i osobistej ucznia;
- podejmują działania w przypadkach przemocy wobec niego, zaniedbań opiekuńczych, ujawnionych nałogów;
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno - pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- integrują i kierują zespołem klasowym;
- wykorzystują potencjał grupy do wspierania jej członków, oceniają zachowania uczniów;
- wdrażają do samooceny postępów w zachowaniu, nadzorują realizację obowiązku szkolnego;
- promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów;
- inspirują pracę zespołową w klasie, przydzielają zespołom zadania na rzecz klasy, szkoły i środowiska oraz wspólnie oceniają stopień ich realizacji;
- współdziałają z nauczycielami uczącymi w klasie;
- współpracują z rodzicami; włączają rodziców w sprawy programowe i organizacyjne klasy;
- współpracują z dyrekcją szkoły, pedagogiem, psychologiem i pielęgniarką;

Nauczyciele:

- oddziałują wychowawczo na uczniów niezależnie od przypisanych im funkcji dydaktycznych;
- realizują tematy dotyczące zdrowia, zdrowia psychicznego, profilaktyki chorób zakaźnych i szczepień;
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, podczas wyjść i wyjazdów szkolnych;

- udzielają pomocy w przewyżnianiu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów, informują o potrzebach związanych z problemami w nauce oraz o przejawianych zdolnościach;
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania;
- inspirują uczniów do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności;
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu;
- zwiększają świadomość uczniów dotyczącą dziedzictwa kultury i tradycji europejskiej i polskiej;
- roztropnie korzystają w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne;
- reagują na przejawy nietolerancji, dyskryminacji i innych negatywnych zachowań;
- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów;
- wspólnie z pedagogiem i psychologiem zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów, dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia;
- współtworzą atmosferę życzliwości i zrozumienia, budzą szacunek swoją wiedzą, kompetencją i postawą;
- proponują uczniom pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i poza nią;
- realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły;

Uczniowie:

- przestrzegają norm i zasad obowiązujących w szkolne;
- współorganizują imprezy i akcje szkolne;
- znają i przestrzegają norm zachowania obowiązujących członków społeczności szkolnej;
- akceptują innych uczniów i szanują ich prawa;
- współtworzą społeczność szkolną i wykorzystują swe prawo do samorządności;
- kierują swym rozwojem i stają się coraz bardziej samodzielni;
- prowadzą zdrowy tryb życia i dbają o higienę psychiczną;
- dbają o ekologię i swoje środowisko;
- mają szacunek do kultury, języka, tradycji narodowej i dziedzictwa europejskiego;

Pedagog szkolny:

- prowadzi badania i działania diagnostyczne uczniów, w tym diagnozuje indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów w celu określenia przyczyn niepowodzeń edukacyjnych oraz wspierania mocnych stron uczniów;

- diagnozuje sytuacje wychowawcze w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych oraz wspierania rozwoju uczniów;
- udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb;
- podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci;
- podejmuje działania w przypadkach przemocy wobec uczniów, zaniedbań opiekuńczych, ujawnionych nałogów;
- minimalizuje skutki zaburzeń rozwojowych, zapobiegają zaburzeniom zachowania oraz inicjują różne formy pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów;
- inicjuje i prowadzi działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych;
- pomaga rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
- wspiera nauczycieli i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- współdziała z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka, policją, poradnią psychologiczno - pedagogiczną, sądami rodzinnymi; podejmuje działania poszerzające świadomość zdrowia psychicznego;

Wartości wybrane przez społeczność szkolną:

bezpieczeństwo,
 prawda,
 sprawiedliwość,
 uprzejmość,
 wiedza,
 odpowiedzialność,
 przyjaźń,
 kreatywność,
 pasja,
 tolerancja,
 życzliwość,
 szacunek,
 uczciwość,
 współpraca,
 przyroda,
 zdrowie,
 wytrwałość w dążeniu do celu.

VII. Zadania profilaktyczno-wychowawcze i formy realizacji.

OBSZAR: sfera fizyczna – edukacja zdrowotna			
Zadania szkoły	Formy realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji
<ul style="list-style-type: none"> ✚ Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia. ✚ Zapoznanie z zasadami postępowania w sytuacji pandemii i ochrony przed zagrożeniami wynikającymi z rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19 oraz innymi niebezpiecznymi sytuacjami. Bezwzględne przestrzeganie tych zasad. ✚ zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej. ✚ przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; ✚ rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; ✚ kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego; ✚ uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ zajęcia lekcyjne, ✚ zajęcia z wychowawcą, ✚ indywidualne rozmowy z uczniami, ✚ koła zainteresowań, ✚ imprezy edukacyjne, ✚ lekcje przedmiotowe ✚ zajęcia pozalekcyjne, ✚ zajęcia świetlicowe, 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ dyrektor szkoły, ✚ wszyscy pracownicy szkoły ✚ wychowawcy, ✚ nauczyciele, ✚ wychowawcy świetlicy szkolnej ✚ pielęgniarka szkolna ✚ pedagog szkolny ✚ logopeda szkolny ✚ psycholog terenowy 	<p>Czas realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego</p> <p>Działania dotyczące postępowania w obliczu COVID-19 – pierwsze spotkania z klasami, lekcje wychowawcze, stałe monitorowanie i zwracanie bacznej uwagi na wszelkie zagrożenia.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✚ kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki. 			
OBSZAR Sfera psychiczna (rozwój poznawczy i emocjonalny)			
<ul style="list-style-type: none"> ✚ zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, ✚ kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; ✚ kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno – komunikacyjnych, ✚ kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów; ✚ przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; ✚ przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; ✚ kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy. 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ zajęcia lekcyjne, ✚ zajęcia z wychowawcą, ✚ indywidualne rozmowy z uczniami, ✚ koła zainteresowań, ✚ imprezy edukacyjne, ✚ lekcje przedmiotowe ✚ zajęcia pozalekcyjne, ✚ zajęcia świetlicowe 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ wychowawcy, ✚ nauczyciele, ✚ wychowawcy świetlicy szkolnej ✚ pielęgniarka szkolna ✚ pedagog szkolny ✚ logopeda szkolny ✚ psycholog terenowy 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ Czas realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego

OBSZAR:**Sfera społeczna (budowanie relacji i kształtowanie postaw społecznych)**

<ul style="list-style-type: none"> + Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za zdrowie własne i innych; + kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; + rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; + kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; + kształtowanie postaw szlachetności i zaangażowania społecznego; + wdrażanie Zintegrowanej Strategii Umiejętności – rozwój umiejętności zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej; + kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; + przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; + zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; + rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów. + kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę	<ul style="list-style-type: none"> + zajęcia lekcyjne, + zajęcia + z wychowawcą, + indywidualne rozmowy, + koła zainteresowań, + imprezy edukacyjne, + lekcje przedmiotowe, + zajęcia pozalekcyjne, + zajęcia świetlicowe	<ul style="list-style-type: none"> + wychowawcy, + nauczyciele, + wychowawcy świetlicy + szkolnej + pielęgniarka szkolna + pedagog szkolny + logopeda szkolny + psycholog terenowy	<ul style="list-style-type: none"> + Czas realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego
---	--	---	---

<p>wypowiadania się; kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła;</p>			
<p>OBSZAR: Sfera aksjologiczna</p>			
<p>Budowanie przekonania o słuszności pielęgnowania wartości takich jak bezpieczeństwo, prawda, sprawiedliwość,</p>	<ul style="list-style-type: none"> zajęcia lekcyjne, zajęcia z wychowawcą, 	<ul style="list-style-type: none"> wychowawcy, nauczyciele, wychowawcy świetlicy 	<ul style="list-style-type: none"> Czas realizacji programu wychowawczo-

<p>uprzejmość, wiedza, przyroda, odpowiedzialność, przyjaźń, kreatywność.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji: ✚ określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; ✚ Uwrażliwienie na prawdę i dobro; ✚ kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; inspirowanie do podejmowania aktywności 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ indywidualne rozmowy, ✚ koła zainteresowań, ✚ imprezy edukacyjne, ✚ lekcje przedmiotowe, ✚ zajęcia pozalekcyjne, ✚ zajęcia świetlicowe 	<ul style="list-style-type: none"> ✚ szkolnej ✚ pielęgniarka szkolna ✚ pedagog szkolny ✚ logopeda szkolny ✚ psycholog terenowy 	<p>profilaktycznego</p>
--	---	---	-------------------------

Tryby postępowania w sytuacjach trudnych.

Postępowanie w tych sytuacjach określają procedury reagowania i interwencji na wypadek wystąpienia takich sytuacji:

- Kolejność działań wychowawczych związanych z niewłaściwym lub niepokojącym zachowaniem ucznia w szkole.
- Wewnętrzny regulamin i procedury funkcjonowania Szkoły Podstawowej nr 26 w Bytomiu w czasie pandemii.
- Procedura postępowania na wypadek podłożenia ładunku wybuchowego.
- Procedura postępowania na wypadek skażenia biologiczno-chemicznego.
- Procedura postępowania na wypadek wtargnięcia napastnika do szkoły.
- Procedura przebywania osób na terenie szkoły.
- Procedura dotycząca agresji uczniów.
- Procedura kontroli spełniania obowiązku szkolnego.
- Procedura dotycząca monitoringu w szkole.
- Procedura dotycząca nagradzania i karania uczniów.
- Procedura postępowania w sytuacji złego zachowania ucznia.
- Procedura postępowania w sytuacji zaistnienia wypadku ucznia w Szkole Podstawowej nr 26.
- Procedura postępowania na wypadek podejrzenia zakażenia COVID-19 u ucznia.

VIII. Metody ewaluacji programu.

Ocenie poddawane będą następujące elementy:

- Realizacja innych, wspierających programów profilaktycznych.
- Realizacja zaleceń zawartych w opiniach PPP.
- Realizacja tematyki profilaktyki zawartych w planach pracy wychowawców klas.
- Pedagogizacja rodziców uczniów na spotkaniach z wychowawcami klas.
- Występowanie czynników, rodzajów i przyczyn zachowań ryzykownych.
- ~~- Sukcesy uczniów, ich wyeksponowanie na terenie szkoły.~~

Oceny efektów realizacji Szkolnego Programu Profilaktycznego, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzanej przez zainteresowane podmioty, dokonuje się w trakcie posiedzeń Rady Pedagogicznej – podsumowujących pod koniec roku szkolnego.

Diagnozę obszarów z zakresu działań profilaktycznych mogą stanowić wybrane formy ewaluacji np.:

- Ankiety skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców
- Obserwacja
- Wywiad, rozmowa
- Hospitacje prowadzone przez dyrekcję szkoły
- Metody socjometryczne
- Zapisy w dokumentacji
- Zgłoszone wnioski i projekty działań.
- Zebrane opinie.
- Dane i informacje ze sprawozdań.
- Zebrane opinie rodziców i środowiska.
- Analizy.

Wnioski z ewaluacji będą przedstawione Radzie Pedagogicznej, a planowane zmiany zatwierdzane uchwałą, po wcześniejszym zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Samorząd Uczniowski.